

Pest Vármegyei Kormányhivatal
Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Hulladékgazdálkodási Főosztály

1016 Budapest,
Mészáros u. 58/a

Tárgy: Észrevétel

Ügyiratszám: PE/KTFO/5515/2024.

Tárgy: Az M8 (távlati M200) gyorsforgalmi út 51. főút (Dunavecse) és M5 autópálya (Kecskemét) közötti szakasza létesítésének környezeti hatásvizsgálata.

Tisztelt Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Hulladékgazdálkodási Főosztály!

Alulírott,
képviselem:

(született:

anyja neve: csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselője nevében, illetve a
, mint a további meghatalmazással csatolt tulajdonosok nevében, az alábbi

é s z r e v é t e l t

nyújtjuk be a T. Hatóság számára, a közlemény kifüggesztése alapján, mellékletekkel alátámasztva, amelyet csatolunk ezen dokumentumhoz

Egyúttal kérnénk ügyfélképességének Ákr. 10.§ (1) bekezdése szerinti megállapítását a jelen észrevétel csatolmányaként csatolt mellékletek alapján.

Kérnénk továbbá a T. Hivatalt, hogy a környezetvédelmi engedély elbírálását megelőzően biztosítson részünkre határidőt, hogy az általunk is már korábban bekért, de a kifüggesztési idő alatt el nem készült további környezetvédelmi szakértői véleményt csatolhassuk, biztosítva ezáltal, hogy a tárgyban szereplő engedélyezési eljárásban valamennyi fél észrevétele feltüntetésre kerülhessen.

Az érintettség okán mindenekelőtt előadnánk, hogy ügyfelünk élettársával egyetemben, 2023. óta állandó lakosa, a
hrsz, természetben : szám alatt található „kivett fanya, legelő”
besorolású ingatlan, mely ingatlan élettársa tulajdonát képezi, valamint a tervezett nyomvonalától megközelítőleg 300 méterre található.

A nyomvonal közelségével érintett további lakosok és tulajdonosok személyes észrevételeit az új nyomvonallal kapcsolatban az alábbiakban foglalnánk össze:

Mindenekelőtt előadnánk, hogy az érintett terület szinte teljesen a Kiskunsági terület Nemzetközi védett területnek, azon belül is bioszféra-rezervátum zónaterületén fut végig, mely zónában történő bármely jelentősebb beruházás a helyi közösségek, a természetvédelmi szervezetek, kutatók, civil szervezetek és magánszemélyek együttműködésével kell végbe menjen.

Magyarország területeit, a múlt évezred közepéig jelentős egybefüggő erdőállomány alkotta ami az elmúlt évszázadokban sajnálatos módon folyamatosan csökkent, amíg elérte a hozzávetőleges 17%-nyi erdőterületet, ami a még meglévő erdőink fokozott Szabadszállás közigazgatási területén, illetve a tervezett nyomvonallal érintett erdő akác-, lucfenyő-, bükk-, régi gyümölcsfákból, nyárfákból, dió- és eperfákból áll.

Az erdők nagy része, mely nem indokolt emberi beavatkozást érintetlenül fejlődött az elmúlt évtizedekben, így jelentős mennyiségű növény-, és állatállomány fejlődhetett ki.

Mint mindenki számára ismert, az erdők oxigént termelnek és tisztítják a levegőt, megtartják a nedvességet és biztosítják a kiegyensúlyozott klímát. Mivel Magyarországon az elmúlt évtizedekben fogyatkozásnak indult az érintetlen erdőterületek száma, ezért fokozottan védeni kell őket, és talán még a jelenleginél is nagyobb figyelmet kell fordítani a védelmükre. Az autópálya a tervezett nyomvonalon történő megépítésével és későbbi használatával nagymértékben károsítaná az erdő állapotát és évtizedekbe telne, amíg visszaállna jelenleg ismert formájába, ha egyáltalán lehetséges lenne.

Az itt lakó német betelepültek szerint Németországhoz képest Magyarországon, egyúttal Szabadszállás érintett erdeiben és mezeiben is ritka vadon élő állatok, rovarok és növények széles választéka található. Az érintett szabadszállási részen költ a fokozottan védett kerecsensólyom, melynek eszmei értéke alapján (1.000.000 Ft) a legmagasabb kategóriába tartozik. A sakálók búvóhelynek és kicsinyeik felnevelésére használják, a szarvasok és vaddisznók is nagy számban találhatók, anélkül, hogy az állományszámba drasztikusan be kellene avatkozni a vadásztársaságnak. Rókák, nyestek és borzok is találhatóak itt. A gyémánthátú gyíkok, a leveli békák, a holdszarvú ganéjtűró és a szarvas álganéjtűró csak néhány az itt előforduló bogarak és hüllők közül. Zavartalan létüket és egyedszámukat minden áron meg kell védeni. Az észlelt veszélyeztetett fajokról informálisan szakértői vélemény, már bekérésre került, kérésre részletesebb listát is a Hivatal rendelkezésére tudunk bocsájtani.

A nagyszámú szarvas és vaddisznó állomány miatt Szabadszállás a középkor óta ismert és keresett vadászterület. A nyomvonalon tervezett autópálya miatt az állományszám bizonyosan csökkenne. Szabadszállásról Balázspusztára vezető út jelentős vadátkelőhely, szarvasok és őzek járnak a közelben található ingatlanok, egyúttal meghatalmazottak ingatlanai körül is. Fogoly (*perdix perdix*) is gyakran keresztezi az utat, és az út szélén is látható mivel emberi háborítástól mentesen létezhet a környéken. Az autópálya, a zaj és az építkezés által megcsonkított erdő sok faj eltűnését, illetve csökkenését okozná, a több évszázadra visszatekintő nagymúltú vadászterület pedig a jelenleg ismert formájában megszűnne.

Természetvédelmi szempontból, bár nem elsődleges indok, azonban a környéken számos, olyan család, pár, kitelepülő ember él, akik a fentebb részletezett természeti adottságok miatt döntöttek úgy, hogy a tanyavilágban folytatják életüket, és természet szerető emberek lévén közel az érintett környezethez találtak meg azt a nyugalmat és életvitelt, melyet esetekben – akár évekig kerestek. Számos itt lakó a környezettel harmóniában élve tart haszonállatokat megélhetés, avagy csak kedvtelés céljából, de vannak, olyanok is, akik egészségügyi okokból választottak ezt a régiót. Az ideköltöző, illetve már régóta itt élő tanyavilági lakóknak, oly fontos a helyi természettel történő együttélés, hogy a meglévő, vagy megvásárolt tanyákat, szinte érintetlenül hagyva eredeti állapotunkban gondozzák, így egyes sokszor akár 70-80 éves, szeretettel felújított és karbantartott Tanyák kvázi, műemlékként eredeti formájukban állnak fent a mai napig.

Szeretnénk leszögezni, hogy ügyfelünk és az itt lakók általában véve nem ellenzik az M8-as (távlati M200) autópálya megépítését, és elismerik annak előnyét és hasznosságát a régió fejlődése és jóléte szempontjából. Álláspontunk szerint, azonban van számos egyéb lehetőség, (használaton kívüli termőföld, szántóföld és egyéb útvonallehetőségek) hogy ne kelljen a szabadszállási erdőt részben elpusztítani, és a nyomvonalat lehetséges a település természetvédelmileg értékes részét kikerülve elvezetni.

Figyelemmel az Építési és Közlekedési Minisztérium által megrendelt „M200 gyorsforgalmi út Dunavecse - Kecskemét közötti szakaszán környezeti hatástanulmány és tanulmányterv készítése, továbbá engedélyezési és kiviteli terv készítése” elnevezésű környezeti hatástanulmány tervfázisban lévő műszaki leírásában vonatkozó bekezdéseire az alábbi bekezdésekre a következő észrevételek tesszük:

1. Az 5203 j. összekötő út Szabadszállás – M200 gyorsforgalmi út közötti szakaszán növekszik nagyobb mértékben (4 dB) a zajterhelés. Szabadszálláson monitoring pont kijelölését javasoljuk (alapállapot- és forgalomba helyezés utáni mérések) a megnövekedett forgalom zajterhelésének figyelemmel kísérése céljából.

Álláspontunk szerint a nagyobb mértékű zajterhelés a későbbiekben esetleges zajvédő fal felállítását tenné szükségessé, amit teljes mértékben elutasítunk. A gyorsforgalmi út zajterhelése elsősorban az állatállományt, nem utolsó sorban a helyi lakosságot terhelné, melyet egy zajvédelmi fal sem oldana meg véleményünk szerint, nem ideértve, hogy esztétikai szempontból sem illik a környék látképébe.

2. Duna-Tisza közén húzódó észak-dél irányú ökológiai folyosók, mint pl. a Kunszentmiklós – Szabadszállás vonalon húzódó összefüggő M200 gyorsforgalmi út Dunavecse-Kecskemét közötti szakasz VIKÖTI Mérnök Iroda Kft. Környezeti hatástanulmány Műszaki leírás 2024. június - 139 - madár élőhelyek, vagy a Turjánvidék, nagyon hosszúak, ezért nincs mód az egyes ökológiai folyosók teljes elkerülésére.

Azzal egyetértünk, hogy teljes ökológia folyosók elkerülése lehetetlen, azonban mérlegelni szükséges, mely esetekben lehetséges ezen ökológia folyosókba történő beavatkozás, törekedve a beavatkozást a lehető legkisebb mértékre csökkenteni.

3. holdszarvú ganéjtúró (Copris lunaris) – védett, természetvédelmi értéke: 5000 Ft. Hazánkban általánosan elterjedt – főleg a lazább talajú területeken –, ahol vadon élő patások vagy patás háziállatok élnek. Elsősorban éjjel aktív bogárfaj. Ilyenkor a mesterséges fény vonzza. Viszonylag gyakori faj a felmért nyomvonal menti gyepeken, különösen a Szabadszállási-legelőn, Balázsi-réteken.

Álláspontunk szerint ezen védett bogárfaj egyedszámában, Szabadszállás közvetlen közelében létesítendő autópálya szakasz megvalósulása esetén jelentős csökkenésnek nézne elébe, hiszen a gépjárművek mesterséges fénykeltése jelentősen vonzza, majd ezen éjszakai bogárfajt.

4. szarvas álganéjtúró (Bulbelasmus unicornis) – védett, természetvédelmi értéke: 50.000 Ft. Natura 2000 jelölő faj. A Balázsi-réteken és a Szabadszállási-legelőn korábban sikerült kimutatni. Magyarországon szórványosan elterjedésű, főleg az erdőssztyepp jellegű vidékeken, elég ritka; ez azonban részben annak is köszönhető, hogy jelenlétét nehéz detektálni. Lárvája az Endogone macrocarpa nevű föld alatti gomba termőtestjeiben fejlődnek, és a bogár is jobbra itt található. Csak alkonyatkor, rövid időre hagyja el a gombát, ilyenkor mesterséges fényforrásokat is felkeres. Rajzáskor alacsonyan, a talajhoz közel repül. A felmérés során nem került elő, de ez magyarázható az idei évi változókéony időjárással is, amely jelentős mértékben befolyásolta rovarfajok rajzási idejét. A Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN 20003) Natura 2000 területen élő állományok ismert előfordulásai távol esnek a nyomvonaltól. A tervezett beruházás várhatóan nem lesz hatással a faj helyi állományaira.

Álláspontunk szerint ezen faj Szabadszállási-legelőn történő esetleges újra megjelenését szinte lehetetlenné tenné a nyomvonal Szabadszállás közigazgatási területéhez, ilyen közel megvalósuló autópálya. Az, hogy a Szabadszállási-legelőn jelenleg nem lehet kimutatni elterjedését, illetve az országban is csak szórványosan van jelen, nem jelenti azt, hogy a jövőben sem várható felbukkanása, esetleg nagyobb számban történő elszaporodása. Azzal egyet tudunk érteni, hogy a tanulmány szerint várhatóan nem lesz pozitív hatással a Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN 20003) Natura 2000 területen élő állományok számaira, negatív hatással számolni azonban lehetséges.

5. mocsári teknős (Emys orbicularis) – védett, természetvédelmi értéke 10.000 Ft. A Felső-kiskunsági turjánvidéken sajátos körülmények között tenyészik egy nagy egyedszámú és igen sérülékeny populáció. A

Turján-vidék természetes vizei a XX. század belvíz rendezése következtében időszakossá váltak, mocsári teknős egyes csigafajokhoz hasonlóan élettere ezeken a területeken áttevődött az újlag kialakított csatornába. A folyton változó élőhelyen fordul elő, ezért az egyes állatoknak nagy távolságokat kell bejárnia az optimális életfeltételek megtalálása érdekében. A migráció jelentős (egyenként akár 5-10 km is lehet egy évben). A teknősök fennmaradása szempontjából nélkülözhetetlen a tradicionális fészkelő helyek megléte és azok könnyű elérhetősége. Irodalmi adatok szerint a mocsári teknős gyakran a kelési helyére megy vissza letojni tojásait. A tojásrakó helyek általában a víztestek közelében, partján húzódó száraz homoktalajú területek (természetes esetben homokbuckák). A tervezési területen, a 2010. évet megelőzően a Szabadszállási-legelő és Balázsi-rétek élőhely komplexen még jelentős számú populációját sikerült kimutatni. A 2020-as évekre az állomány azonban a megfelelő vizes élettér hiányába a töredékére esett vissza és csak alkalmanként sikerült a tartósabban vízborította pontokon, főként az övcsatornában megfigyelni néhány egyedét. A tervezett beruházás kapcsán az élőhely átalakulás, élőhelycsökkenés veszélyezteti. A lápok, mocsarak és az övcsatorna természetes vízkészletének megőrzése alapvető jelentőségű a faj megőrzése szempontjából.

A mocsári teknősről vonatkozó értékeléssel maradéktalanul egyet tudunk érteni. A csökkenő vizes élettér betudható az elmúlt években megnövekedett száraz, csapadékmentes napoknak. A vizes életterek további mesterséges beavatkozásoknak köszönhetően tovább csökkenhetnek, így a mocsári teknős akár végleg eltűnhet a területről.

6. rézsikló (*Coronella austriaca*) – védett, természetvédelmi értéke: 10.000 Ft. Edafikusan fátlan sztyepei és erdőssztyepp faj. Középhegységeink, dombvidékeink és az Alföld fátlan száraz élőhelyein fordul elő. Ilyen helyeken épült épületekbe gyakran beköltözik. A Szabadszállási-legelőn és a Homokhátság homoki területein és telepített erdeiben is M200 gyorsforgalmi út Dunavecse-Kecskemét közötti szakasz VIKÖTI Mérnök Iroda Kft. Környezeti hatástanulmány Műszaki leírás 2024. június - 156 - előfordul. A tervezett beruházás várhatóan nem lesz különösebben negatív hatással állományára.

A rézsiklóra vonatkozó értékeléssel szinte maradéktalanul egyet tudunk érteni, azonban nem értünk egyet azzal, hogy a beruházás várhatóan nem lesz különösebben negatív hatással állományára. A más fajknál bekövetkező esetleges egyedszám változás is érintheti a sikló egyedszámának változását, így ezt a kijelentést pusztán feltételezésnek tekintjük.

7. kerecsensólyom (*Falco cherrug*) fokozottan védett – természetvédelmi értéke: 1.000.000 Ft. A Duna-menti sík ritka fészkelője, amely leginkább magasfeszültségű oszlopokon kihelyezett ládákban költ, de potenciális fészkelőhelyet jelentenek a fasorokban található nagyobb méretű, elhagyott fészkek is. Táplálkozóterülete a vizsgált nyomtér jelentős részét érinti. A szabadszállási szakaszon az elmúlt években rendszeresen lakott „ún. kerecsenláda” a nyomvonal közvetlen közelében található, az építkezés okozta zavarás miatt átmenetileg megszűnhet a költőhely.

A korábban említett kerecsensólyom az egyik, ha nem a legmagasabb természetvédelmi értékkel bíró fajta az érintett szabadszállási régióban. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület tájékoztatója szerint a fajta a magyar Vörös Könyv szerint a közvetlenül veszélyeztetett fajok közé tartozik. Európában Magyarország kivételével mindenütt csökken az állománya, ezért különösen fontos, hogy az ügyben eljáró illetékes szakemberek a lehető legnagyobb körültekintéssel járjanak el. A tanulmány szerint is az építkezés okozta zavarás miatt átmenetileg megszűnhet a költőhely, azonban felhívánk a figyelmet, hogy ez ismét pusztán feltételezés, hiszen a folyamatosan – autópálya építésnél, illetve maguknak a gépjárművek által kibocsátott hangja fészkelőhagyásra készítheti a sólymot. Minél több alkalommal zavarják meg a költő madarat, annál érzékenyebbé válik a zavarásra, míg végül a fészket is elhagyja. A természetvédelmi szakemberek munkájának köszönhetően európai szinten egyedülállóan az országban lévő egyedszám csökkenése megállt, azonban a tervezett nyomvonal ezt nagy mértékben negatív irányban befolyásolhatja.

8. ürge (*Spermophilus citellus*) – fokozottan védett, természetvédelmi értéke 250.000 Ft. Hazánkban elsősorban a nyílt homokpuszták lakója. Itt a talajba ássa több méter hosszúságú, egy vagy több kijáratral rendelkező üregrendszerét. Kolóniákban fordul elő, mégsem igazi társas lény. Az ürgét, bár korábban mezőgazdasági kártevőként tartották számon, élőhelyének összeszűkülése és egyedszámának drasztikus lecsökkenése miatt

1993-ban védetté nyilvánították. A faj jelentősége abból adódik, hogy az ugyancsak fokozottan védett kerecsensólyom (*Falco cherrug*) legfőbb zsákmányállata. A tervezési területen, korábban (2010. előtt) a nyomvonalról jóval távolabb, északra, a Szabadszállási-legelőn volt ismert állománya. 2023. őszén az övcsatorna közvetlen közelében, a nyomvonal változatok (III. – IIIa.) által is keresztezett degradált száraz háton több, ürgeire utaló lyuk volt megfigyelhető. A pontosítás a faj korán kezdődő téli nyugalmi időszakára miatt már nem volt lehetséges. 2024. hideg tavaszi időszaka miatt hosszabb ideig továbbra is csak a lyukak voltak számlálhatók. Nyár elején, a meleg időszak beköszöntével láthatóvá vált, hogy két foltban, mintegy 2-3 tucatnyi egyed számoló becsléssel állománya fordul elő a metszéspontban. A nyomvonal gyakorlatilag ketté vágja a jelenlegi stabil ürge populációt. A nyomvonal megépülése esetén csökken a faj számára alkalmas élőhely, sőt az építés ideje alatt a nyomvonalra eső egyedeket át kell telepíteni vagy délebbre, vagy északabbra eső, hasonló élőhelyi adottságokkal rendelkező magasabb hátakra. Az élőhelyhid megfelelő kivitelezésével jelentősen mérsékelni lehet a fajra gyakorolt kedvezőtlen hatást, így megmaradnának az ökofolyosók is és nem szigetelődne el a leendő autópályától két oldalán található populáció egységek sem. A beruházás várhatóan nem lesz jelentős hatással a faj helyi állományaira.

Amit jelen leírás nem tartalmaz, az az, hogy a fentebb említett kerecsensólyom első számú táplálékát képezi az ürge, ezért fordul elő és érzi megfelelő étletterének a sólyom a régiót, mivel megfelelő számú ürge áll rendelkezésére. Elengedhetetlennek tartjuk figyelembe venni, hogy a csökkenő, avagy áttelepített egyedszám a jövőben milyen mértékben érinti a kerecsensólyom táplálkozását, egyúttal egyedszámára gyakorolt hatását.

Hivatkozással Az Európai Parlament és a Tanács 2014/52. számú EU irányelv 2011/92/EU irányelvet módosító rendeletére általánosan hivatkozással, de kifejezetten a III. melléklet 3. pontja alapján a fent felsorolt állatfajok egyedszám változására tekintettel nem tartjuk megnyugtatónak hatások ismertetését, többek között ezért is folyamodtunk további szakértőhöz.

A fentiekben foglaltak szerint kérjük a T. Hivatalt, hogy az engedélyezési eljárás során legyen fokozott figyelemmel a Szabadszállási erdő- és tanyaterületbe tervezett nyomvonalára, az ismételt beküldött tervezett autópályával kapcsolatban a tervezetet ne hagyja jóvá, az építést kötelezze a szabadszállási területet messzebb elkerülő új nyomvonal kimunkálására.

- Melléletek:
- A/1. Ügyvédi meghatalmazás;
  - A/2. Tulajdonosi meghatalmazás;
  - A/3. hrsz-ú ingatlan harminc napnál nem régebbi tulajdoni lapja;
  - A/4. hrsz-ú ingatlan harminc napnál nem régebbi tulajdoni lapja